

LA FARGA

REVISTA DE SALT

Jocs d'abans
Jocs al carrer

ANY XVI/NÚM. 156 - JULIOL/AGOST/SETEMBRE 1995

L'espiga de blat

*Sóc palla secardina
aplastada sense pietat,
la meva llavor és minsa
i me'n diuen espiga de blat.*

*També he fet de dolça mare
alimentant boques arreu,
de l'opulència a la gent magra
i del camperol que té el conreu.*

*He sofert grans sequeres
després d'un sol esgotador,
fins que sóc a les eres
he fet davallar moltes suors.*

*També sóc aliment espiritual
de sens fi de bons fidels,
que amb vocació habitual
senten l'espiga a les arrels.*

*Essent llavor de petitesa
m'estimen amb fervor,
del camperol a la reialesa
un llarg camí omplert d'amor.*

*I voldria demanar favor
a tots els que m'estimeu,
si menuda és la meva llavor
augmentarà quan m'elaboreu.*

*Guatlles al mig meu
han protegit les niades,
quan han cantat el "blat segat"
els pollets ja han fet volades.*

*Ja veieu que sóc deixeble
dels humils, pobres i cortesans,
i també sóc l'exemple
del treball de moltes mans.*

Anna Bonal

LA FARGA

La revista de la gent de Salt

ANY XVI/NÚM. 156
JULIOL/AGOST/SETEMBRE 1995

PORTADA:

Jocs d'abans

Jocs al carrer. (Fotografia M. Calvo)

LA FARGA/Revista de Salt

EDITA/Casal de Jubilats de Salt

DIRECCIÓ/Josep Cristòfol i Darné

COORDINACIÓ/Ma. Helena Romagós

CONSELL DE REDACCIÓ/Josep Cristòfol i

Darné, Guillem Terribas i Roca, Lluís Mateu i

Riera, Joan Boada i Reig, Jaume Bosch i Termes,

Martí Fita i Casals, Miquel-Àngel Ferrés i Fluvià,

Agapit Alonso i Pont, Sebastià Parra i Nuño,

Xavier Alberch i Fugueras, Salvador Sunyer i

Aimerich, Ma. Àngels Mir i Casas, Xavier

Margena, Iolanda Pineda i Balló i Gerard Carreras

i Comas

COL.LABORACIÓ HABITUAL/Antoni Brugués

COMPAGINACIÓ/Xarli Terribas i Roca

CORRECCIÓ I ESTIL/Toni Rusalleda

FOTOGRAFIA/Manel Calvo i Martí Artalejo.

DISTRIBUCIÓ/Pitu Geli

ADMINISTRACIÓ/Juan Boada i Reig

TIRADA/1.400 exemplars

REDACCIÓ/Passeig Verdaguer, 1

Tels. 23 04 98 - 23 85 78

IMPRESSIÓ/Impremta Pagès, S.A.

Tel. 42 01 07 - Anglès (Girona)

DIPÒSIT LEGAL/GI-356/79

SUBSCRIPCIÓ ANUAL/1.500 Ptes.

LA FARGA NO SE SOLIDARITZA NECES-
SÀRIAMENT AMB LES OPINIONS EXPRES-
SADES AMB ELS SEUS ARTICLES SIGNATS
I QUE PUBLIQUEM ÍNTEGRAMENT RES-
PECTANT L'OPINIÓ DEL SEU AUTOR.

LA FARGA AUTORITZA LA REPRO-
DUCCIÓ DELS ARTICLES, SEMPRE I
QUAN S'INDIQUI CLARAMENT LA SEVA
PROCEDÈNCIA.

PREMI TRES DE MARÇ DE 1989

Calors

Escrivim aquestes línies una tarda xafogosa de finals de juliol. Fa una calor que esquerda les pedres. Xops de suor, ens consolem pensant que sempre hi ha un pitjor. Llegim, per exemple, que a Sevilla han superat, aquests dies, els cinquanta graus de temperatura i que una vintena de persones han mort a conseqüència de la calor, que ha batut rècords històrics.

Davant d'això, hom es reconforta i pensa que, en comparació, som uns afortunats i que no és estrany que ens tinguin enveja. Perquè en el fons, tota aquesta campanya anticatalana que estem vivint, no és res més que això: pura enveja. O no? Home, de motius polítics és clar que n'hi deu haver, i seríem molt ingenus si no ho penséssim així.

Sigui, com sigui, el que és cert és que la calor meteorològica d'aquest estiu s'ha afegit a la temperatura asfixiant que regna en l'àmbit polític. La suma ha creat un clima irrespirable, quasi insuportable. Fa massa calor. Massa calors. Sobrevivim quasi incinerats. El món polític està, certament, molt deteriorat, pensem que no pot continuar massa temps així i hem de creure que els nostres polítics en deuen ser conscients. Sembla que, en aquestes condicions, no haurien pas de poder permetre's el luxe --almenys aquest any-- de fer vacances, perquè l'olla està que bull. (I amb aquesta calor!) Eleccions a la tardor?, eleccions quan? Quants problemes!

I parlant d'eleccions, el qui ho té malament per això de fer vacances és el nostre alcalde veí, en Quim Nadal, que aquest estiu sí que no podrà pas descansar.

Quina vida, la dels polítics. Els compadim. Poc que els envegem pas gens.

SUMARI

POESIA

L'espiga de blat.....2

EDITORIAL

Calors.....3

A PEU PLA

La capacitat individual, dins

d'un món plural.....4

LOCAL

Notícies vàries.....5

EL DIAMANT DE LA PLAÇA

Moments de gràcia.....6-7

Carta a una Bòsnia.....8-9

TEVA/MEVA

Manel Brugués i Feliu.....10-11

TEMA CENTRAL

Jocs d'abans

Jocs al carrer12-15

CRÒNIQUES DE VILA-SAFAREIG

"Trenta dies sense tele"16-17

JOCS

El joc de "la gallina cega"18

CAGAFERRO

L'acudit foll.....19

Intolerància.....19

La capacitat individual dins d'un món plural

Per regla general, quan ens referim a l'individu podem dir que la capacitat és l'aptitud o suficiència per fer alguna cosa.

Pels civilistes, capacitat és sinònim de personalitat; per uns altres, personalitat i capacitat són dues idees diferents, però afins, i que es diferencien perquè la primera implica l'aptitud per ser subjecte de drets i obligacions en general, mentre que la segona es refereix a drets i deures, necessàriament, determinats. Per aquests, la personalitat s'ofereix com a inalterable, en canvi, la capacitat està subjecte a oscil·lacions i a relacions jurídiques concretes.

La personalitat suposa una posició estàtica del subjecte, mentre que la capacitat és una idea dinàmica.

Per la capacitat es requereix intel·ligència i voluntat, i com que aquestes condicions no existeixen per igual en totes les persones, ni en el mateix grau, tampoc la capacitat es dóna en el mateix grau.

La facultat d'exercitar accions, moltes vegades, és restringida per motius de conveniència social. I aquella acció, que sempre ha d'anar una mica més enllà de la cosa establerta, marginada. Vull dir la del món del creador sense condicionaments. Perquè si en una societat, diguem-ne lliure, només tenim un ventall determinat i controlat d'accions que suposadament podem escollir, on és la veritable llibertat d'acció, si en el fons és només seleccionar, d'un ventall, suposadament, més ampli? O és que en el fons, malgrat que no

ens agradi dir-ho, la cosa no està determinada?

Així, surten grups que en el seu funcionament són autèntiques màfies.

I la capacitat individual serveix de ben poca cosa, malgrat que es pot exercir, sempre es va a esclafar contra la cosa establerta, o condemnada al silenci.

La capacitat individual és l'únic bé inalienable de la persona que no es pot mesurar, però que és tallat de soca-rel si va una mica més enllà.

Per això veiem una cosa tan freqüent, als nostres dies, que és la docilitat i la fidelitat, com uns gran valors, malgrat que molts diran que és capacitat, i possiblement tenen raó. Perquè quina capacitat s'ha de tenir, a vegades també quins collons, per aguantar certes coses! Salut"!

El proper article serà: EL SENY

Agapit Alouso

FLECA I PASTISSERIA

Currius

SALT

Carrer Llarg, 4 - Tel. 23 83 71

L'auto-escola jove i diferent

AUTO - ESCOLA

LLADO S.A.

C/. Creu, 36-38 entl. B
Tel. 20 01 05 - GIRONA

Ctra. Palamós, 58
Tel. 49 23 47 - CELRA

* Durant el mes de juliol s'ha realitzat el Casal del GESC, com ja vé essent tradició cada estiu. Aquest any el tema era la imaginació que tot nen/a té al seu interior. Així, els monitors tenien com a tasca fer treballar aquesta imaginació a través de contes inacabats, obres de teatre que els mateixos nens/es preparaven... També s'han fet activitats noves, com ara una caminada a Bescanó, una "bicicletada", una muntada a cavall...

Els monitors del GESC agraeixen la participació de tots els nens i nenes, que aquest any han estat un total de 110.

* Colònies del GESC (Grup d'Esplai de Sant Cugat) a Sant Salvador de Vianya (Garrotxa). Les colònies van tenir lloc del 21 al 27 d'agost en aquest bell indret de les nostres comarques. Les edats eren dels 8 als 13 anys, i les inscripcions s'havien de fer a la rectoria de la parròquia de Sant

Cugat (carrer Llarg, 56) de Salt. En aquestes colònies es continuà la mateixa dinàmica del Casal del mes de juliol. La imaginació va ser l'element més important, entre d'altres coses. Les colònies troben la seva inspiració en el llibre d'Antoine de Saint-Exupéry, **El Petit Príncep**. Les aventures d'un nen que viatja de planeta en planeta serviren per guiar la petita història de les colònies del GESC.

RECULL

– Del 6 al 18 de juliol, al Museu de Salt: Exposició "Gent de Dibuix".

– Exposició d'artistes saltencs als comerços de la vila en una nova edició que enguany s'anomenà "ArtSalt 95"

– El Museu de Recursos Hidràulics de Salt oferí del 20 al 30 de juliol l'Exposició de l'Escola Municipal de Belles Arts.

– Del 20 al 26 de juliol, també al Museu de Salt, exposició dels Amics del Bonsai.

– Diumenge 30 de juliol de 7 a 11 del matí: Concurs de Pesca Especial Festa Major,

organitzat per la Societat de Pesca Esportiva La Carpa.

– El Casal de Joves-Bar l'Estació va oferí del 21 al 26 una exposició del Taller de nens muralistes d'Estelí (Nicaragua).

LA FARGA
col.labora i anuncia't

Moments de gràcia

Històricament podem comprovar que, després d'una crisi important, com pot ser la que estem vivint, es produeix una renovació en profunditat. Avui, per mi, aquesta renovació es manifesta sobretot per la via de la tendresa humana.

N'hi ha prou d'anar amb els ulls oberts per descobrir moments de gràcia que renoven la confiança en la humanitat. Per exemple: Vaig a casa d'un difunt. M'obre una noia amb un alt grau de deficiència física i psíquica, que s'estimava molt el seu avi que acaba de morir. La mare de la noia m'explica com s'estimaven i com la noia li donava

el menjar a l'avi els últims temps. I, un cop s'havia acabat el menjar, l'amanyagava dolçament, com si aquells gestos formessin part de l'aliment necessari.

No em feu explicar com ni per què, però surts d'aquella casa com transformat, amb la certesa íntima que la flama de l'esperança no s'apagarà mai, per més que el món que tenim sigui "deficient".

Un altre dia ve a preparar el casament una parella i, en comprovar que la noia donava classes d'anglès, li vaig preguntar quin diccionari anglès m'aconsellava, perquè del que tinc no n'estic gaire satisfet. Ella em va

aconsellar el "Collins" com el millor, i m'ho vaig anotar, per si mai em decidia a adquirir un altre diccionari. Doncs bé, arriba el dia del casament, i al final, els nuvis em vénen a donar les gràcies i em treuen un paquet amb un regal: el diccionari "Collins".

FIAT PUNTO. LA RESPOSTA .

VITSA - GARATGE INTERNACIONAL

Ctra. Girona - Anglès (afores Salt) - Tel. 24 12 12
SALT (GIRONA)

CONCESSIONARI

FIAT

Fa pocs dies vaig anar a visitar una dona malalta, que havia tingut una gran vitalitat, i ara pateix la malaltia de l'Alzheimer. En la seva defallença física i mental no em podia dir coses gaire coherents, però em transmetia una gran tendresa tot explicant-me la seva infantesa. Jo, al peu del llit, li donava la mà i l'escoltava i, en contacte amb aquest misteri de dolor, recordava les paraules del meu bon pare quan estava a l'hospital: "En aquesta vida hi ha misteris de glòria i misteris de dolor. I els hem de passar tots".

No sabria dir com, però el contacte amb malalts és de les coses més "sanes" que hi ha.

L'altre dia van venir dues mares africanes, amb criatures. Mentre els acompanyava cap a la Casa dels Campaners, un nen d'uns tres anys em va buscar de seguida la meva

mà i em mirava enlaire amb aquells ulls preciosos i aquelles faccions bellíssimes dels petits africans. El seu gest d'acostament em va fer sentir més acollit que acollidor, més acompanyat que acompanyant. Era com un símbol d'un futur proper d'una convivència que ens ha d'enriquir humanament a totes dues parts.

Els "moments de gràcia" són tan senzills i quotidians que solen

passar-nos per alt. És possible que a vegades tinguem moments baixos, en què ens costa prou portar el feix de les pròpies preocupacions, però potser aquestes preocupacions serien menys si ens miréssim la vida i les persones d'una altra manera, amb més tendresa.

Miquel-Àngel Ferrés

AGENT OFICIAL PER A SALT

GUDAYOL
AUTO-TALLER S. A.

EXPOSICIÓ I VENDA:

Carrer Major, 156
Telèfon 24 20 43
17190 SALT

Carta a una bòsnia

Estimada amiga bòsnia:

Les teves paraules no han arribat directament a mi, ho entenc. No sé res de tu. Probablement estàs perduda entre un mar de refugiats que simplement busquen això: refugi per continuar sobrevivint. El més segur és que aquesta carta no t'arribi, si més no potser servirà per sensibilitzar alguna gent.

El que més em sorpèn és que no fa pas gaires mesos se celebrà a Alemanya el 50è Aniversari de la fi de la Segona Guerra Mundial. Nombrosos actes se succeïren amb la finalitat de recordar a tots i a tothom aquella barbàrie que assolà Europa i evitar així la seva repetició. Jo no sé exactament per quins mecanismes es regeix la ment humana, però es veu que el record del nazisme que tantes vides es va endur no és suficient ni de bon tros per evitar allò que ni tan sols hauria d'haver començat: la neteja ètnica a Bòsnia.

Si em permets anomenar-la així; la "setmana negra de Srebreniska" sembla que no ha

produït cap efecte aquí en aquesta nostra Europa, on vivim en pau i amb massa preocupacions per adonar-nos que allò que tantes vegades hem condemnat torna a passar a una o dues hores d'avió del nostre país. Això que passa no sé si és hipocresia, desconeixement o despreocupació. Sigui el que sigui, la veritat és que ningú s'ha

començat a moure fins que ja ha estat massa tard per evitar tantes violacions de dones bòsnies, tants afusellaments d'adolescents enemics dels serbis, tants i tants actes que em fan pensar, amiga meva, que l'home ha deixat de ser home.

No em puc imaginar quant patiment, quanta incomprensió per

Fàbrica de miralls
Col·locació i instal·lació
Especialitat en vidrieres
artístiques
Finestres de Celosia
Mampares per a bany

DISTRIBUIDOR

OLAR S.A.

C/. Joan Maragall, s/n. - Zona Esportiva
Telèfon 23 58 11 - SALT

restaurant
VILANOVA

Passeig Marqués de Camps, 51
17190 SALT (Girona)

Tel. 23 30 26
PREGUEM RESERVIN TAULA

la paràlisi de l'ONU, quantes i quantes penúries estàs passant. La por et deu recórrer el cos recordant-te que en un moment pots ser

que lluiten a primera línia de front encara no saben per quina raó, imatges frapants d'infants morts al carrer pels trets d'un franc tirador, vells poc àgils per respondre a les alarmes que anuncien un nou bombardeig, mares que moren per protegir els seus fills...

Tantes i tantes víctimes innocents d'una barbàrie que sembla no tenir final. Després d'això només

em queda dir-te que t'acompanyo en el teu patiment, en la teva profunda por, tots et recordem, però no sé ben bé quina és la força que ens impedeix d'actuar. Malgrat tot, et vull donar una mica d'esperança. La consciència humana que tots tenim s'està començant a despertar, potser massa tard, però espero que almenys serveixi per alguna cosa. Que la pau que tantes vegades prediquem arribi aviat al teu poble i a la teva gent per posar fi a tant sofriment i porti una petita llum d'esperança als vostres cors desolats.

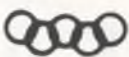
Iolanda Pineda

morta. Seràs una xifra més entre tantes mils de refugiades violades, o mortes, res més. Ningú no s'adona de l'absurditat, de la irracionalitat de les guerres? Nens de 13 anys

CONFITERIA MARGENAT PASTISERIA
MARGENAT
 Telèfon 23 06 79
Especialitat en gelats
 C/. Major, 57 - SALT

Sport Garatge, s.a.
JOSEP CASALS

* Reparacions Pas. Marquès de Camps, 5
 * Engrassaments Tel. 23 33 11 - SALT
 * Neteja

Subministres
Catalunya, s.l.
VOLVO
 Camions i Autobusos
 Pas. Marquès de Camps, 3 - Tels. 23 33 11 - 23 78 83
 SALT

Manel Brugués i Feliu

Va néixer a Salt el 1935. Als cinquanta-i-tants anys i de resulta d'una afecció diabètica, perd totalment el sentit de la vista que, sortosament, va recuperar quatre anys més tard.

Durant aquest període de ceguetat, aplica les seves innates qualitats d'inventiva a idear petits aparells i jocs recreatius per a ús de cecs.

Com comença aquesta afició a inventar, a idear i a construir aquests jocs i aparells?

Em vé de molt lluny. Ja de petit sentia curiositat per les idees i la inventiva. Professionalment sóc mecànic-torner i fresador, i sempre m'ha agradat superar-me, i llegir, i estudiar. I resulta que, a conseqüència de la diabetis, vaig perdre la vista i durant quatre anys vaig quedar completament cec, sense veure-hi gens ni mica. I durant aquell temps vaig desenvolupar aquella meva afició a la inventiva, tot aplicant-la a la problemàtica dels cecs.

Quins aparells heu inventat?

Primer aquest, que per un sistema de teclats i punts lluminosos serveix per iniciar-se en l'aprenentatge de l'alfabet Braille. I he ideat, també, diversos jocs per a cecs, com aquest de billar, i un de petanca, i d'altres que es basen en l'exercitació del sentit del tacte.

Algun d'aquests aparells s'ha fabricat en sèrie i s'han comercialitzat?

Per ara, no. Però sé que me'n volen comprar algun. Jo serveixo per idear-los i per construir-ne el prototipus, però no compto amb els recursos necessaris per fabricar-los en sèrie i comercialitzar-los. Per altra banda, penso que la funció de l'inventor és inventar i que hi

hauria d'haver industrials, empresaris, capitalistes o organismes com ara la Cambra de Comerç, etc... que s'interessessin per la nostra feina, per les nostres idees. Si a algú li interessen els meus invents, jo encantat de la vida.

Sembla que una organització com l'ONCE, que precisament té per objectiu vetllar pel benestar dels cecs, hi hauria d'estar interessada...

Jo estic molt agraït a l'ONCE. Quan vaig quedar cec en vaig tenir sort. Ells em van ensenyar a anar amb bastó i vaig tenir una professora -que es diu Marutxi i és basca- amb qui vaig aprendre el Braille.

LA FARGA

*col.labora i
anuncia't*

BURCH constructors, s.a. Salt

- * CASES
- * AMPLIACIONS
- * REHABILITACIO

Pere Coll i Guitó, 3 - Tel./Fax 23 86 02
17190 SALT (Gironès)

Però a l'ONCE coneixen l'existència dels invents que heu anat ideant per a ús dels cecs?

Sí, però sembla que no els han interessat prou.

Existeixen altres productes d'aquest tipus a l'abast dels cecs?

Molts. L'ONCE mateix en disposa d'una gran varietat, perquè això ho porten molt bé i se'ls ha de felicitar. Jo els felicito. No fa gaire temps, van muntar-ne una exposició en una carpa que es va instal·lar expressament a la Devesa de Girona i, efectivament, hi havia molta cosa i molt interessant. Però cap de semblant als que jo he inventat. Vull dir que els meus són totalment originals.

Hi ha empreses dedicades a la fabricació i comercialització d'aquests útils?

Naturalment, i d'aquí bé que hi hagi tanta varietat.

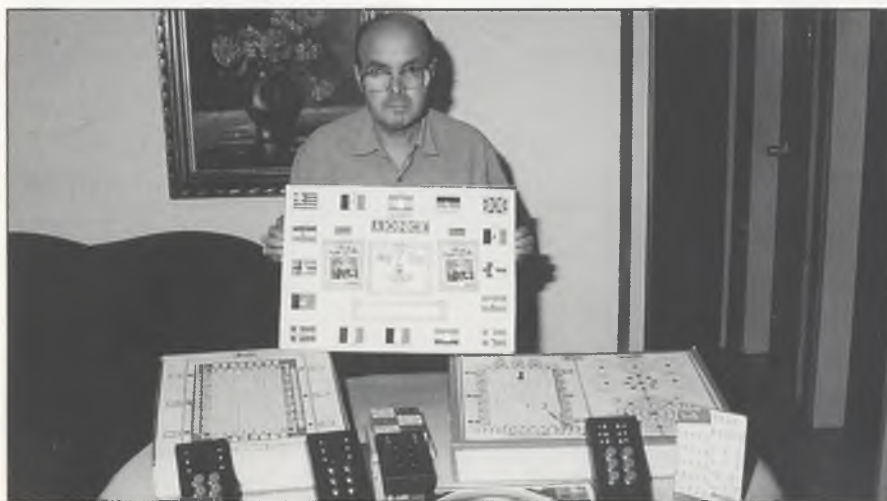
I cap d'aquestes empreses especialitzades estaria interessada en els vostres prototipus?

No em preocupa. Ja he dit que la meva feina és idear, feina que, per alta banda, la faig per afició, perquè hi disfruto.

Però, tot i així, no és decepcionant –o almenys poc estimulante– veure que tot l'esforç esmerçat amb l'encomiable idea de ser útil, de cercar solucions que serveixin als altres, a la pràctica no serveixi per a res, ja que ningú no en fa cas, ni ningú en fa ús ni se'n beneficia ningú, perquè ni tan sols ningú en coneix la seva existència?

Cadascú és com és i jo quan disfruto –i hi disfruto– és quan penso i faig totes aquestes coses. Sense altre interès. Em dono per satisfet. Ah! i pel que fa al possible desconeixement de l'existència dels meus invents, crec que la premsa, els mitjans de comunicació, algun paper hi podeu tenir...

Potser és veritat. Aquí queda el nostre gra de sorra.

En Manel Brugués, rodejat d'alguns dels seus invents.

Josep Cristòfol

**Venda i reparació de bicicletes
velomotors i motos**

**MOTOS
CATALUNYA**

PERE TEIXIDOR

C/. Major, 307
Telèfon 23 93 67
SALT

MONTESA	DUCATI
PEUGEOT	VESPA
VESPINO	DERBI
DUCSON	PUCH
HONDA	

**SERRALLERIA I FUSTERIA METÀL·LICA
EN FERRO I ACER INOXIDABLE**

MOBRA, S.A.

Canals per a la construcció i lampisteria
Doblat de xapes i talls

TALLER: Camí antic de Salt a Vilablareix
Tel. 23 53 17

La revista La Farga dedica el tema central d'aquest mes als espais públics oberts a on juga la mainada. Ja sabem que la xicalla pot jugar en molts llocs: a casa seva; a l'habitació; en època de curs escolar: l'hora del pati; on els patis interiors dels edificis.

També a jocs convencionals i establerts com per exemple el futbol, en espais especialment dedicats a l'esport, etc..

Però aquí volem donar una visió, possiblement d'enyorança, d'altres temps, en què els petits érem tot el dia al carrer, a jugar. I era un joc espontani i lliure, a on, moltes vegades, s'im-

provitzava qualsevol cosa, i la quitxalla ens ho passàvem molt bé amb la colla.

Avui dia la mainada està més atrafegada, i per regla general són menys temps al carrer, també els jocs no tenen res a veure amb aquells d'abans, ara són fins i tot electrònics, cosa que individualitza a les persones.

Per això, presentem una relació d'espais públics, amb mobiliari de joc infantil: tobogan, gronxadors, etc., a fi que la mainada s'entretengui i passi una bona estona.

Col·lectiu de Redacció

frigoríficos del ter **S.a.**

ESCORXADOR GENERAL FRIGORÍFIC
I SALA D'ESPECEJAMENT N.º R.S. 10.4125/CAT-10.03930/GE

C/. Major, 419 - Tel. 23 31 11*
17190 SALT

Fax 24 45 18 - Telex 56204 FTER-E
Apart. Correus, 239 - 17080 GIRONA

Jocs d'abans

Possiblement, jugar és el primer acte social que realitza un nen, i d'infants n'hem estat tots, i el joc ha existit sempre, la qual cosa vol dir que passar el temps en quelcom que es fa amb l'únic objecte d'entretenir-se és molt antic. També el joc pot ser de formació i d'aprenentatge.

Però, tal vegada, els jocs han anat canviant, i dins d'aquesta societat, molt competitiva, agres-

punta en els seus extrems, i que es feia saltar pegant-li un cop de dalt a baix, a prop d'una de les puntes, és el que en dèiem jugar a bòlit, i una bona colla de mainada hi jugava.

També a cavall fort, aquella filera de nois encorbats, posaven la seva espatlla a fi que els companys hi saltessin a sobra, quants més millor, i si el cavall forts' enfonsava

loc de l'osset, taba de xai, de les quatre cares que són dites: rei, botxí, panxa i forat d'aigüera, i que en el joc de l'osset es tira a tall de dau.

A xancla o peu coix, amb els requadres pintats a terra i una pedra, que a peu coix s'havia d'anar fent passar per tots ells.

Plaça del Mercat. (Foto: M. Calvo)

siva, individualista, etc., d'un temps cap aquí s'estan introduint nous jocs i noves maneres de passar l'estona diferents dels d'abans; vull dir, que la persona necessita menys els altres per entretenir-se, i així, en el fons, van educant una societat més agressiva.

Abans, amb un simple pal i un tros de fusta cilíndrica acabat en

haviem perdut, i tornem-hi. Per contra, si aguantava, la colla de sota eren els qui després havien de saltar i fer caure el cavall fort.

A obi, jugar a boles..., en forats fets a terra, en què amb els dos polzes junts s'havia d'anar fent avançar la bola i matar la dels altres i anar a obi.

Al joc del pinyol, en què un conte, doblegat i recolzat a la paret, a una determinada distància, l'havies de fer caure d'un cop de pinyol, i aquest havia de ser d'albercoc, si no, no valia.

El joc del mocador, en què un company aguantava pels extrems i de dalt a baix un mocador. Es formaven dues colles i a una

determinada distància, igual pels dos bàndols, i el del mocador al mig. En donar la sortida, guanyava el qui primer agafava el mocador.

La petadora de lledons, un tros de saüquer buit, amb un pal cilíndric que ajustava al mil·límetre, i amb un lledó munició, es donava un cop sec i sortia, amb molta pressió, el fruit que actuava com a projectil.

A xapes, que hi jugaven fins i tot els més grans, al carrer. I tants i tants altres jocs, **comparar i saltar, etc...**

Com podeu veure, les inversions en els jocs d'abans eren quasi inexistent, malgrat que la major part de les vegades hi posaves la teva pròpia carcanada, també la pell i la carn a fi de passar una bona estona. A més es feien autèntiques colles. Avui dia, amb la societat completament capitalista i consumista, el consum també ha arribat a l'edat més tendra, i així ens ho venen, i així ens ho planifiquen, oblidant aquells vells jocs i introduint-ne de nous, per fer, al cap i a la fi, una nova societat que en diuen més moderna.

Plaça del Mercat. (Foto: M. Calvo)

Plaça de la Llibertat. (Foto: M. Calvo)

Ludoteca de Les Bernardes. (Foto: M. Calvo)

Jocs al carrer

La televisió va ser sens dubte l'artifici que sense adonar-nos-en va canviar els hàbits dels jocs dels nostres infants. Els jocs en els carrers i places, en els descampats o vora el Ter, a les golfes o a la pàllissa han quedat avui reduïts a la mínima expressió. Altres motius han influït també en aquest canvi, la massificació dels nostres carrers sense deixar espais naturals a l'abast, les places esquifides i voltades de blocs de pisos massa alts, els cotxes han envaït els carrers i les voreres.

Tot un cúmul de circumstàncies varen fer desaparèixer els jocs de carrer, i encara que tímidament s'han mantingut als patis de les escoles, no s'han manifestat als carrers i places ni el jugar a boles, ni la baldufa, ni la rutlla o el cavall fort, o tants d'altres jocs que sense saber com un bon dia de cada any sortien al carrer i tothom jugava i competia.

La petanca que en Pere ens va portar de França va retornar el joc dels homes a la plaça Verdaguer. Feia anys que els homes no jugaven a boles o a xapes en els nostres carrers, i la petanca va revifar amb molta força, fins a fer créixer un casal a recés de la Rectoria. Tot va començar quan una colla d'homes varen tornar a jugar al carrer.

També és veritat que els jocs d'avui són més civilitzats, i els nois del Veïnat i els de Salt no van a cops de terrassa. Les instal·lacions esportives no es redueixen a un camp de futbol i les alternatives d'esbarjo són a l'abast de tothom, així com els casals d'estiu o les colònies de vacances; hi ha un munt de coses per fer que no siguin

els jocs al carrer. Això no treu, però, que des de les nostres pàgines vulguem manifestar que els carrers i les places del nostre Poble han de ser un espai lúdic que hem de recuperar.

Jaume Bosch i Termes

Plaça de Catalunya. (Foto: M. Calvo)

Piscina. (Foto: M. Calvo)

"Trenta dies sense tele"

– Papa, papa, mira l'Abel!
Jo estava mirant els dibuixos de la tele i m'ha canviat el canal. Digueu-li que posi els dibuixos, papa! –va protestar la Laia.

– No valen res aquests dibuixos, burra! –va contestar l'Abel. Aquesta pel.lícula sí que és *tope güai*.

–Papa, m'ha dit burra i no em deixa veure els dibuixos.

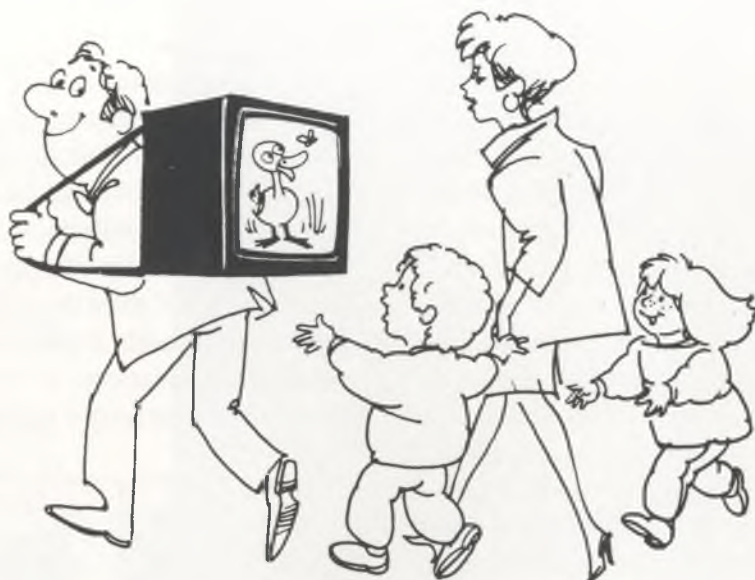
–Calleu, ja! –cridà en Bernat, pare d'aquesta família i alcalde de Vila-Safareig, deixant sobre la taula, enfurismat el diari que estava llegint– Ni dibuixos ni pel.lícula, ara és l'hora de posar les notícies –i va canviar el canal.

–Bones tardes! saludà l'Irineu, que ara arribava. L'Irineu és el fill gran d'en Bernat i cap de l'oposició de l'ajuntament.

–Que em deixeu posar un documental sobre la protecció dels boscos de ribera que fan en el canal 34?

–Ara estem mirant les notícies –va dir en Bernat.

–Només ell mira les notícies. Jo el que vull veure és una

pel.lícula d'acció. És d'en *Clin Isbud*.

–I jo els dibuixos.

– Bé. Jo proposo que ho decidim democràticament –suggerí l'Irineu. Estem en un país democràtic, no?

–El país pot ser tan democràtic com vulguis, pero A CASA MANO JO, que per alguna cosa sóc el cap de família i el que porta les garrofes.

–I jo què?, també treballo igual que tu, allà mateix, i contribueixo també econòmicament per tirar endavant la família.

–Que treballes igual que jo? L'únic que feu vosaltres és intentar enfonsar-nos tots els projectes....

–Què passa aquí?... Prou! Vam quedar que aquí a casa no es parlava de política! –ordenà la Maïona, la mare, que venia de la cuina eixugant-se les mans.

–Mama, l'Abel m'ha dit burra i no em deixa veure els dibuixos.

–No sóc jo qui no et deixa veure els dibuixos, sinó el papa, que tampoc em vol deixar veure la pel.lícula ni a l'Irineu el documental.

TIPOGRAFIA-OFFSET
PAPER PER ORDINADOR

Impremta Pagès, S.A.

c./ Eixampla, 8 - Tel. 42 01 07 - ANGLÈS (Girona)

REMOTO
CENTRE RECANVIS MOTO

VENDA RECANVIS
TALLER REPARACIÓ

IMPORTADOR PER A ESPANYA

AGRO
PLASTICA ITALIA

ariete

UTM

CHIARAVALLI
LA CORONA DEI CAMPIONI

polini

MALOSSEI

Ramon i Cajal, 8 - Telèfon 24 00 61 - SALT

—No t'esforcis Abel, en aquesta casa encara roman l'ombra negra de la dictadura....

—IRINEEEEEU!!! escridassà el pare.

En aquell moment es distorsionà la imatge de la *tele*, sortiren moltes ratlles i s'apagà tot de cop l'aparell. Van intentar tornar-lo a engegar però no funcionava. El van portar a arreglar i la resposta fou tràgica: haurien d'estar-se, com a mínim dues o tres setmanes sense *tele*. Era una avaria greu i havien d'enviar l'aparell a Alemanya per arreglar-lo.

Al principi hi hagué un clima una mica tens: mal humor, males cares, silenci, avorriment, no saber què fer, ni què fer ni què dir, ja que abans quasi sempre tenien la *tele* engegada i no hi havia lloc per masses diàlegs, i els pocs que hi havien eren breus, raquífics. Els primers intents de tertúlies de sobretaula varen naufragar: al cap de deu minuts ja no sabien què més dir.

L'endemà, en Bernat, quan sortia de l'ajuntament, va anar, com de costum, al video-club a llogar una pel·lícula. Allà recordà que tenien el televisor espatllat. Llavors passà per davant de la biblioteca i se li acudí que ja que no podia llogar un vídeo podria anar a buscar una novel·la a la biblioteca, i que, a més a més, això era gratuït. Així fou com en Bernat començà a agafar afecció a la lectura. La Laia trobà una vella flauta a l'armari i s'afeccionà a la música. L'Abel descobrí que tenia traça pel dibuix i les manualitats. També trobà més temps per jugar amb els amics i anar en bicicleta. L'Irineu aprofundí els seus estudis envers l'ornitologia i tot el que es relaciona amb el meravellós món dels ocells. I la Mariona començà a fer brodat i ganxet.

Mica en mica començaren a sorgir alegres tertúlies que donaren més caliu de família i ajudaren a millorar notablement el diàleg familiar. Però trenta dies

després de l'avaría, quan s'estaven emmotllant a aquesta nova manera de viure, arribà l'aparell arreglat. D'aquí van néixer noves discussions: alguns estaven més a favor de la *tele* i d'altres més en contra, però amb el que tots van estar d'acord era que havien de buscar la manera de mirar menys la *tele* que abans i dedicar més temps a la vida de família. Havien descobert que mai com aleshores havia estat la família tan unida i alegre.

Xavier Margenat

El joc de "la gallina cega"

El present número de La Farga tracta de jocs i d'on juguen la mainada en el poble de Salt. Jo no us parlaré, pròpiament, d'un joc sinó d'una obra d'art que mostra aquell joc tan conegut per a tothom, com és "la gallina cega".

Aquesta pintura de Francisco Goya, realitzada el 1788, forma part d'un conjunt d'esbossos per a tapissos destinats a les estances privades de les Infantes al Palau del Pardo a Madrid. Els esbossos giren al voltant de temes alegres de jocs i passatemp, partint, com a eix central, de la romeria que es realitza per Sant Isidre a Madrid.

L'obra és interessant ja que mostra una escena senzilla però real, a través de personatges vius que es desmarquen de la tradició de figures mitològiques que hi havia fins aleshores.

El tema de "La gallina cega" és un dels jocs preferits entre el repertori francès del galindejar, i menys innocent del que sembla. Goya recull la tradició

"La gallina cega" 1788 - Francisco Goya

francesa i la despulla de tota teatralitat en la representació, envoltant-la d'un paisatge que no pren protagonisme a l'acció central.

En l'esbós, dones i homes agafats de les mans formen un cercle al voltant del jove que, amb els ulls envenenats i la cullera de fusta, intenta reconèixer la seva promesa, que en roman fora.

Mitjançant una simple obra artística hem pogut conèixer nombrosos detalls de la seva època, costums, vestuaris, societat. El tema de la pintura és un joc ingenu a simple vista que amaga els jocs del festeig, tot plegat un joc dins un altre joc.

Ma. Àngels Mir i Casas

Tels. 23 20 20 - 23 14 15

LES PEL MA

ALFONS I MONTSE
us esperan a
C/. Major. 260 - SALT

GESTORIA ADMINISTRATIVA

Impostos - Vehicles - Llicències - Assegurances Socials
DECLARACIÓ DE RENDA, podem solucionar els vostres dubtes

ASSEGURANCES - INCENDIS - ROBATORIS - VEHICLES, etc...
NACIONAL HISPÀNICA, S.A. - SEGUR - CAIXA - GENERALI

Països Catalans, 147 - Tel. 24 44 49 - 17190 SALT

L'acudit foll

IMATGES

La intolerància

La nostra civilització, l'occidental, té més de dos mil anys d'història i d'experiència. Amb tot i això, encara ha de promocionar i recordar una sèrie de valors que haurien de ser ben normals, i per aquest motiu organitza "l'any internacional de..." a: la dona, els nens, els drets humans... O sigui, allò que la nostra civilitzada societat en diu "marginats" i desvalguts. Aquest any li ha tocat a la tolerància.

Tolerància (segons el diccionari de la llengua catalana, de l'Enciclopèdia Catalana, pag. 1926): f/1 Acció de tolerar. 2. Capacitat de l'ànim de tolerar, disposició a tolerar. 3(1) Actitud teòrica i pràctica de qui respecte les conviccions d'altri en matèria religiosa, política, ètica, artística, etc., i no n'impedeix l'exercici. (2) **tolerància religiosa** HIST/POLIT: Reconeixement legal per part de l'estat del dret a professar qualsevol religió distinta a l'oficial. 4. MED/FARM Facultat d'habituar-se a l'ús continuat o creixent d'una droga, d'un medicament, etc. o facultat de suportar aquest ús. 5 TECNOL Error o inexactitud, en més o en menys, que és permès en les dimen-

sions d'una peça respecte a les indicades en les cotes del pla de construcció. I si busquem la paraula *tolerar* ens diu: Suportar en els altres quelcom que hom desaprova, usant indulgència, no prohibint-ho i impeding-ho...

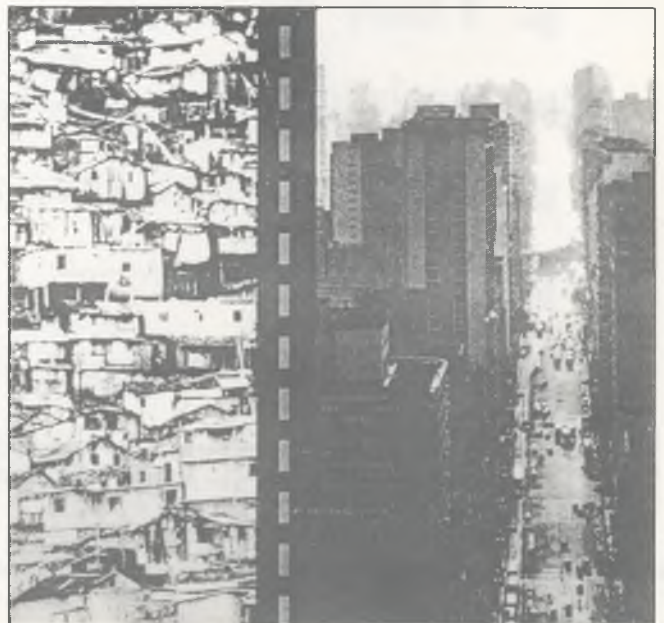
Un fet tan civilitzat i democràtic com és la tolerància, és un dels actes de la humanitat que més li costa portar a terme.

La història està plena d'intoleràncies. I no hem d'anar gaire lluny. La Segona Guerra Mundial va començar per part dels nazis i feixistes, al no tolerar qualsevol ideologia o pensament que no fos el seu. I per tant van voler imposar per la força el seu pensament. Però possiblement hi ha molta més manca de tolerància ara. No voldria fer un recital d'actes incivilitzats i intolerants que està portant a terme la nostra societat i que nosaltres d'una manera o altra ho estem tolerant. O sigui que som tolerants a la intolerància. Som tolerants amb la guerra de Centre Europa, amb el racisme, amb la marginació, amb l'especulació, amb la diferència de classes, amb el "campi qui pugui"... amb les proves nuclears, amb els militars, amb la lluita armamentista, amb la degradació del medi ambient...

Si la nostra fos una civilització culta, solidària i tolerant, no caldria organitzar anys internacionals dedicats als "marginats" que la societat ha creat i que en el fons necessita per poder justificar que som una societat civilitzada.

Per tant, com que som tan tolerants amb la intolerància, algun dia ens hauríem de posar d'acord i ser del tot intolerants.

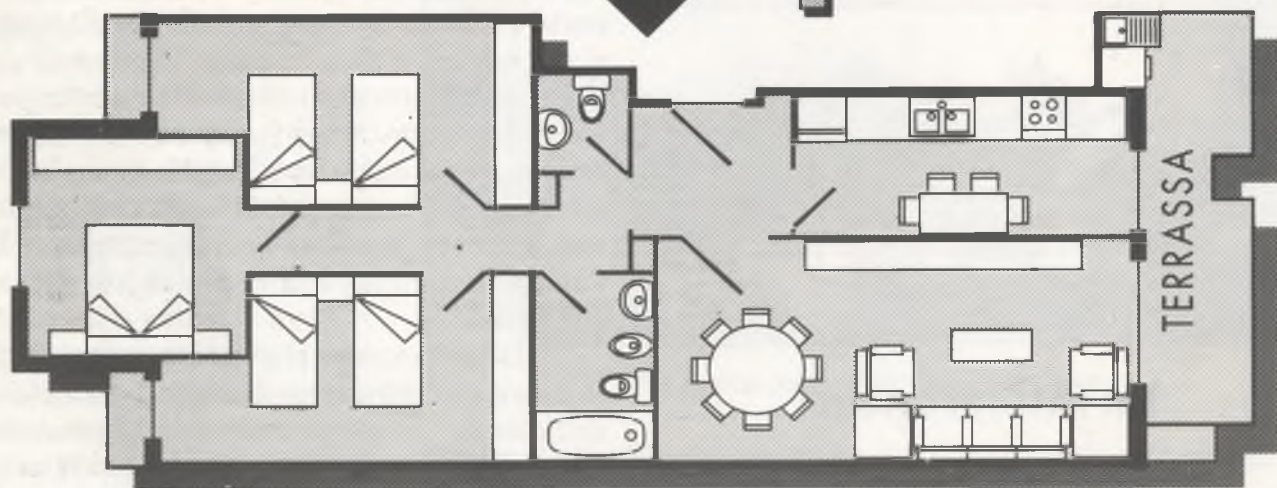
Guillem Terribas

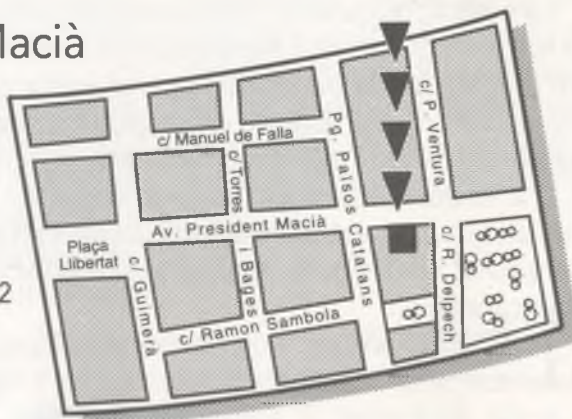
Ara sí: tenim el vostre pis

DIS-ART

al millor preu!

- ▶ a **Salt**, a l'av. de Francesc Macià
- ▶ **3** dormitoris **dobles**
- ▶ **1** bany + auxiliar
- ▶ menjadors-estar de **21,5m²**
- ▶ **cuina** amb espai per a taula
- ▶ **pàrquing** opcional
- ▶ **facilitats** de pagament.

Acol·libles al Pla Quadriennal de l'Habitatge.
Préstecs a partir del 7'5% segons ingressos.
Subvencions de la Generalitat del 5%
o del 10% segons comprador.

EUGESA
CONSTRUCTORA • IMMOBILIÀRIA

Fem realitat el vostre somni

C/ Major, 182 - 17190 SALT (Girona)
Tel. 23 55 61